

TRÄDGÅRD

Château de Boutemont har delar från både 1500-, 1600- och 1700-talen. Korsvirkestekniken är typisk för trakten.

Sagolik trädgård i Normandie

Med inspiration från brittiska och franska trädgårdsideal och med tematiska rum har trädgårdarna på Château de Boutemont blivit en plats där varje besök bjuder på nya upptäckter och storslagen harmoni.

*Av HELENA HÖJENBERG Foto CHÂTEAU ET JARDINS DE BOUTEMONT
och MANOLO MYLONAS / CONNAISSANCE DES ARTS*

CHÂTEAU DE BOUTEMONT

LÄGE: Normandie, nära den franska Atlantkusten.
BYGGNADÅR: 1538.
VERKSAMHET: Besöksverksamhet, butik, crêperie.
LÄS MER: chateauboutemont.com

FOTO MANOLO MYLONAS / CONNAISSANCE DES ARTS

Den italienska trädgården med sina klassiska former kräver en hel del arbete, inte minst buxbomshäckarna som klipps i nivåer.

Bruno Monnier och Johanna Wiström-Monnier tog över slottet 2020.

»En väg som de gamla romarna anlade på sin tid stryker förbi här«

Johanna Wiström-Monnier är den danskfödda fransyskan som blev slottsfru. Det är hon som tar emot oss ute i allén av hundraåriga cederträd, framför vindbryggan som ligger nedfälld vid den pampiga portalen framför borgen som är som hämtad ur en saga. Tidigare arbetade hon på ett galleri för modern konst i London, och ibland kan hon sakna det livet, men det var inte svårt att byta storstadsmiljön mot den normandiska landsbygden. Château de Boutemont ligger mitt i vad som kallas Pays d'Auge i Normandie, inte långt från Atlantkusten med de chika badorterna Deauville, Trouville och Cabourg.

SOLEN SKINER FRÅN en klarblå himmel då Johanna ska visa trädgården med sina tio avdelningar. Men vi börjar med de två rum inne i slottet som nyligen har gjorts i ordning för besökarna. Dels gotiska salongen i 1500-talsstil med sina färgade fönster och röda väggar, dels logen med flera standar från olika rid-

darordnar, ceremoniella svärd och hjälmar. De här interiörerna fungerar som nedslag i slottets långa och intressanta historia, för här kan man faktiskt gå tillbaka ända till de gamla romarna. En väg som de anlade på sin tid stryker nämligen förbi här, alldeles intill besöksparkeringen.

MEN NU ÄR DET sensommar ungefär tvåtusen år senare, och mycket står ännu i full blom. Hur konstigt det än verkar är den vita trädgården nyligen anlagd. Det tillkom sedan Johanna och hennes man Bruno hade besökt Sissinghurst i södra England, där de legendariska trädgårdsentusiasterna Harold och Vita Sackville-West på 1950-talet fick idén att anlägga en trädgård med endast vitt, grönt, grått och silver. Det skulle bli den berömda parkens mest omtalade del. För när man begränsar antalet färger faller det sig naturligt att skapa mer medvetet i termer av textur och form, samtidigt som resultatet har förutsättningar att bli vilsamt för ögat.

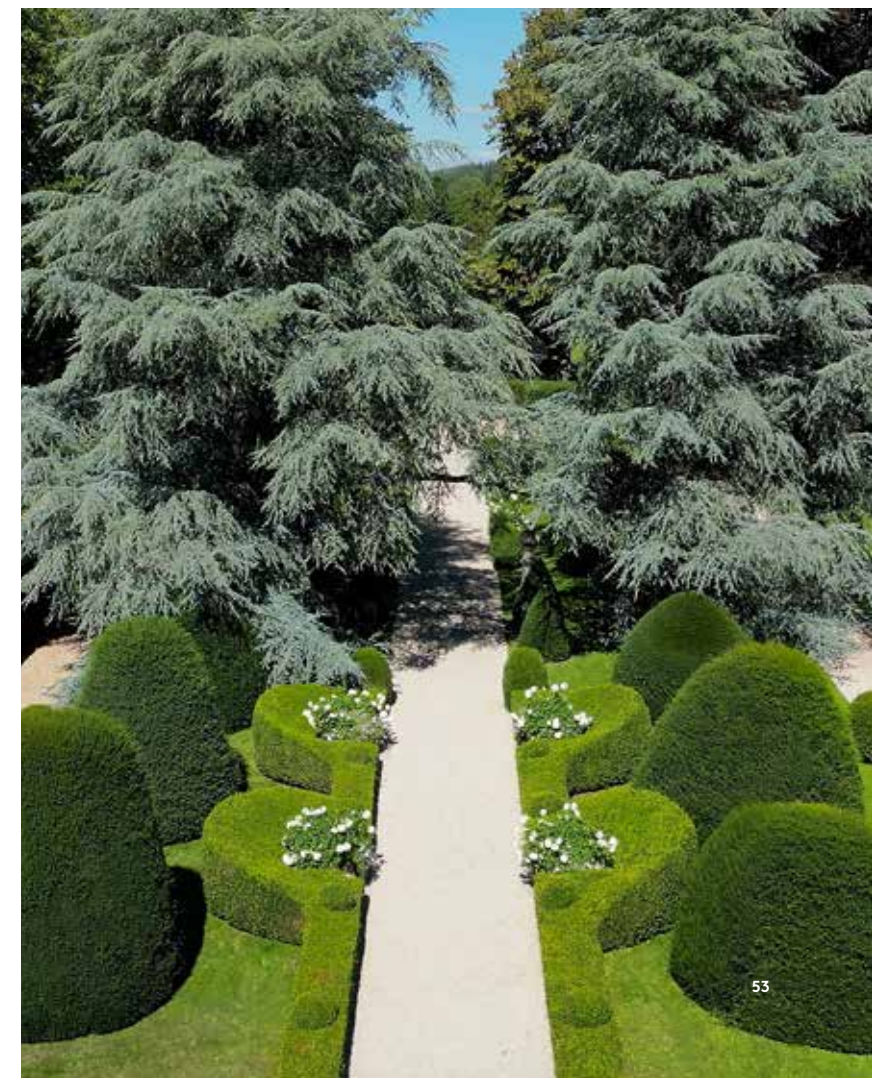
>

Ovan: Den gotiska salongen har inretts à la engelskt 1800-tal, då stilen hade ett uppsving. Stoppade möbler med djuphäftade knappar var något nytt. Nedan t v: Logen är inredd med ceremoniella svärd, hjälmar och standar från olika riddarordnar. Nedan t h: De hundraåriga cederträden blir inte mäktigare än så här. Lummiga kronor bildar kontrast till tuktat och formklippt.

Allén med cederträd leder fram till vindbryggan framför ingången. Ett solur sitter på tornet, nedanför de blå takplattorna.

Bassängen mitt framför slottet an-
lades av Achille Duchêne, en världs-
stjärna inom trädgårdskonsten.

ÄGARE I URVAL

- 1538 Philippe Paisant, stallmästare
hos kung Frans I
- 1745 David Guérault
- 1791 Familjen Boutellier köper slottet
på auktion sedan det tagits i beslag
av staten efter franska revolutionen
- 1915 Charles och Sarah Drouilly

- 1940 Gerd von Rundstedt, generalfältmarskalk
och chef för den tyska västra armén
- 1944 Fungerar som sjukhus för engelska
soldater efter invasionen i Normandie
- 1976 Hélène och Armand Sarfati
- 2020 Johanna Wiström-Monnier
och Bruno Monnier

Johanna och Bruno planerade sin vita träd-
gård med gångplattor – givetvis vita – och
växter i olika storlekar runt en rektangulär
bassäng i natursten med porlande vattenflö-
de i mitten. Det är strikt, yppigt och natur-
ligt. Också nästa avdelning är sammanhållen
i färg, nämligen purpurträdgården. Den
känns lika vilsam som den vita, och en soffa
i mörklila kulör inbjuder till att stanna här.
Men vi går vidare, förbi frodiga, exotiska par-
tier, ser makalösa massiv med hortensia och en
japanskinspirerad zenträdgård med en mo-
dern, gyllene skulptur.

Mer klassisk är den italienska trädgården,
som har lånat drag från renässansen med väl-
ansad buxbom, buskar som klippts till höga
pyramider, brunnar och stora vaser med pal-
mer. Det är fyrkantigt men ändå drömskt
med mossa och murgröna över de patinerade
stenbänkarna.

AV CHÂTEAU DE BOUTEMONTS många ägare ge-
nom tiderna sticker Charles och Sarah Drou-
illy ut. De var framgångsrika i hattbranschen
med flera butiker i Paris, tog över egendomen
1915 och lät bland annat installera en stor or-
gel med tre klaviaturer och 40 pipor. När
första världskriget var över anlidade de den

världsberömda trädgårdsdesignern Achille
Duchêne, vars meritlista redan var lång.
Han hade skapat flera berömda trädgår-
dar i Frankrike (bl a Vaux-le-Vicomte, se
Gods & Gårdar nr 2/2019), liksom vatten-
parterrererna vid Winston Churchills barn-
domshem Blenheim Castle, plus en mängd
andra storslagna anläggningar i Tyskland,
Nederländerna och Rumänien. Han skulle
senare anlägga trädgårdar i både USA och
Sydamerika och såg sig själv som en efterföl-
jare till 1600-talsarkitekten André Le Nôtre,
den franska trädgårdskonstens fader.

DET ÄR ALLTSÅ en mästares verk som ligger
mitt framför det vykortsvackra slottet med
sina medeltida försvarstorn. Slottet hade
just skrivits in som *monument historique* av
de franska kulturminnesvårdande myndig-
heterna när Duchêne 1928 skapade denna
stora avlånga vattenspegel, omgiven av bok
och idegran. I några av den avlånga bassäng-
ens rundade hörn växer vita näckrosor, och
rödgula karpar simmar i det lugna vattnet.
Johanna trycker på en hemlig knapp som
sätter i gång ett vattenspel. Det är mycket
effektfullt. Nu har bassängen blivit helt ige-
nom renoverad och kan leva vidare länge än. >

Den anslående dammanläggningen
renoverades nyligen. Här simmar åter
dekorativa koikarpar.

Slottet fick beteckningen
monument historique 1928.
Kort därefter byggdes bas-
sängen, som kronan på verket.

»Den italienska trädgården har
lånat drag från renässansen«

På 1500-talet byggdes slottet som ett fort. Det var på 1700-talet som de estetiska aspekterna blev viktiga.

Vi går vidare och slår oss ner på en av bänkarna i den nyligen anlagda kärlekens trädgård, med slottets södra sida som bakgrund. Detta är också en mycket elegant trädgård i form av en halvcirkel av trekantiga små häckar i buxbom. Inne i tårtbitarna växer skira blommor, och det hela övervakas av en skulpterad putto. Härifrån ser vi också presseriet, som påminner om att vi befinner oss i Normandie där äppelodlingarna ligger tätt och där nästan varje gård förr gjorde sin egen cider och calvados.

JOHANNA OCH BRUNO hade förberett sig noga innan de slog upp portarna till trädgården. De hade renoverat befintliga avdelningar och skapat flera nya, anställt personal, gjort i ordning en fungerande entré med butik, skapat ett crêperie i det gamla orangeriet och sett till att skyltar och tryckt material fanns framme.

Ingen arbetsdag är den andra lik när det gäller den löpande ruljansen, som för det mesta kräver Johannas närvaro. Snart ska även hennes man Bruno flytta hit permanent. För snart fyrtio år sedan startade han företaget Culturespace, som utvecklar och förvaltar slott och trädgårdar som är öppna för allmänheten åt franska staten och många

stiftelser. Han har även skapat en ny publik form av upplevelse, nämligen bildspel som projiceras över stora väggar. Det kan till exempel handla om en konstnär och hans eller hennes verk. Sådana digitala museer, som det berömda Atelier des Lumières i Paris, finns nu på olika håll i världen. Snart blir alltså Bruno pensionär och kommer bara behålla ordförandeskapet för Culture pour l'Enfance, en stiftelse som verkar för att barn med särskilda behov kan tillägna sig kulturella upplevelser. För övrigt finns här i trädgården en lekstuga och en sorts skattjakt för barn.

Vi avslutar besöket med en liten sväng bakom slottet, upp till det lilla kapellet i nygotisk stil som byggdes på 1880-talet och ibland tas i bruk för bröllop. Därifrån leder en trappa i sten ner till ett parti med buxbomshäckar som är klippta i vågor. De vindlande linjerna mot en bakgrund av toppiga och runda buskar nere vid cederallén ser nästan överkliga ut.

Dessa böljande buskage skapades i slutet av 1900-talet av dåtidens ägare Hélène och Armand Sarfati. Flera trädgårdsentusiaster har alltså bidragit till attraktionerna kring Château de Boutemont, och hit kan man gärna komma tidigt på morgonen för att stanna hela dagen. □

Det sagolikt slottet omges av idel eleganta och skickligt formklippta buskar.

»I Normandie gjorde förr nästan varje gård sin egen cider och calvados«

Ovan: I en byggnad som tidigare var orangeri serveras numera crêpes och cider – två franska specialiteter som passar bra ihop. Nedan t v: Den vita trädgården med sina mängder av vita blommor gränsar till "trädgårdstomtens stuga", som ses rakt fram. Nedan t h: Kapellet byggdes på 1880-talet i tidstypisk stil av den dåvarande ägaren. Det händer att bröllop förrättas här.

